

שיטות מחקר איכותניות

החוג לניהול מידע וידע, סמסטר קיץ, 2018

הקורס דן ביסודות המחקר האיכותני. במהלך הקורס יתוודעו הסטודנטים להנחות היסוד של המחקר האיכותני, ולאופן בו הן מעצבות פרקטיקות מחקר - בחירת נושא מחקר והגדרתו, איסוף מידע, ניתוח ופרשנות של ממצאים. במקביל, יתרגלו הסטודנטים את יישומן של שיטות המחקר באמצעות מגוון פרקטיקות.

סמסטר קיץ, יום שלישי, 13:00-16:00

מרצה: ד"ר אורן מאירס omeyers@com.haifa.ac.il

מתרגל: מר דוד בן שטרית dudu.ben@gmail.com

שעות קבלה: **בתיאום מראש בדוא"ל**
פניות למרצה בדוא"ל יענו בתוך 72 שעות

דרישות הקורס

1. **קריאת המאמרים** עפ"י הנושאים שיידונו בכיתה ובתרגילים. במידת הצורך, יגישו הסטודנטים תגובות קצרות (בדוא"ל) למאמרים. כל מאמרי החובה נגישים במודל.

2. **השתתפות פעילה בשיעורים**. השתתפות פעילה בשיעורים חיונית להצלחה בקורס. הסטודנטים ינכחו בלפחות 80% מן השיעורים.
חל איסור מוחלט על שימוש בטלפונים ניידים במהלך השיעור. השימוש במחשבים אישיים במהלך השיעור נועד לצרכים אקדמיים בלבד. חריגות מן התנאים הללו יגרמו להורדה בציון הסופי של הסטודנט/ית.

3. **תרגול פרקטיקות מחקר**. במהלך השיעורים יתרגלו הסטודנטים מספר פרקטיקות מחקר איכותני (ראיון, תצפית, קבוצות מיקוד, ניתוח טקסטים מראיון, מן העיתונות הכתובה ומן הטלוויזיה). **סטודנטים שלא ישתתפו בתרגולים אלה בזמן השיעור יהיו חייבים להגיש את התרגילים בכתב.**

4. **פרויקט מחקר**. במהלך הקורס יגבשו הסטודנטים הצעת מחקר שתעשה שימוש בשיטות מחקר איכותניות. במהלך הסמסטר יגישו הסטודנטים ד"חות שידונו בשלבי התקדמותם בהכנת העבודה:
א. תיאור קצר של נושא מחקר (ללא ציון)
ב. הצעת מחקר
ג. עבודת מחקר מסכמת, שתשלב שימוש בשתי מתודולוגיות מחקר וניתוח של הממצאים.

מועדי הגשת ד"חות מחקר:

ניסוח ראשוני של נושא המחקר (ללא ציון): 24.7

הצעת מחקר: 14.8

פרויקט מחקר מסכם: 1.11

הרכב הציון הסופי בקורס:

השתתפות פעילה בתרגולים ובשיעורים וקריאת המאמרים: 5%

תרגולי תצפית, ראיון, קבוצת מיקוד, ניתוח ראיון, ניתוח טקסט כתוב, ניתוח טקסט אלקטרוני: 5%

הצעת מחקר: 20%

פרויקט מחקר מסכם: 70%

מהו מחקר איכותני? מהם ההבדלים בין מחקר כמותי ואיכותני?

שקדי, א. 2003. מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. תל-אביב: רמות, 17-36.

מלכה, ו. וקמה, ע. 2011. "חבל טבור שאי אפשר לחתוך אותו": תחזוק זהות ישראלית באמצעות תקשורת ישראלית בקרב ישראלים בארצות הברית. מסגרות מדיה, 7, 1-28.

צמיחת הפרדיגמה האיכותנית

ליבליך, ע. 2015. נרטיב אישי כפתח דבר. בתוך ר. ג'וסלסון, כיצד לראיין במחקר איכותני: גישה התייחסותית. תל-אביב: מכון מופ"ת, 9-23.

תיאוריה ופרקטיקה במחקר האיכותני

גירץ, ק. 1973. תיאור גדוש: לקראת תיאוריית תרבות פרשנית. בתוך: פרשנות של תרבויות. ירושלים: כתר, 15-40.

בוהאנון, ל. 1988. שייקספיר בג'ונגל. בתוך: ד. רבינוביץ' (עורך), שקספיר בג'ונגל: על מפגשים בין-תרבותיים. תל-אביב: דביר, 19-31.

מערך המחקר האיכותני

שקדי, 37-54.

איסוף הנתונים

שקדי, 55-91.

תצפית

קרומר-נבו, מ. (2014). יום שישי, שתיים וחצי בצהריים: אתניות, מעמד ומגדר בחוג לריקודים קווקזיים. סוציולוגיה ישראלית: כתב-עת לחקר החברה הישראלית, 16(1): 109-131.

Carter, D. 2005. Living in virtual communities: an ethnography of human relationships in cyberspace. *Information, Communication & Society*, 8(2), 148-166.

ראיונות אישיים וקבוצתיים

גאסקל, ג'. 2011. ראיונות אישיים וקבוצתיים. בתוך: מ. באואר וג' גאסקל (עורכים). מחקר איכותני: שיטות לניתוח טקסט, תמונה וצליל. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 49-68.

רוזנברג, ח. ומעוז, י. 2011. "מפגש עם האויב": התקבלות ריאיון טלוויזיוני עם מחבלת בקרב בני נועד יהודיים נציים בישראל. מסגרות מדיה, 6, 89-118. <http://isracom.org.il/.upload/Pages%2089-118%20from%20Media%20Frames%206-10.pdf>

כוח, מעמד ואתיקה במחקר האיכותני

דושניק ל. וצבר-בן יהושע, נ. 2001. אתיקה של המחקר האיכותני. בתוך מסודות וזרמים במחקר האיכותני, 343-368.

ניתוח הנתונים

שקדי, 93-110.

גירץ, ק. משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבאלינזי. בתוך: *פרשנות של תרבויות*, 273-306.
צאלח, כ. 2006. "רוב הסיכויים שזיכרון העבר יישכח כלא היה": הבנייה של הומוסקסואליות במדורי ייעוץ
בעיתוני נוער. *סוציולוגיה ישראלית*, ז(2), 317-350.

קליין, ע. 2010. ניתוח שיח ביקורתי של טקסט עיתונאי. בתוך: *ניתוח נתונים במחקר איכותני*, 230-254.

רועה, י. וכהן, ע. 1999. אחד הימים היותר עקובים מדם: ניתוח השוואתי של חדשות פתוחות וסגורות
בטלוויזיה. בתוך: ד. כספי וי. לימור (עורכים). *אמצעי תקשורת המונים בישראל: מקראה*. תל-אביב:
האוניברסיטה הפתוחה, 463-476.

תוקף ומהימנות במחקר האיכותני

שקדי, 227-242.